

Ekklesioloogia ja soterioloogia (VKTJ.25.01.07)

Kursuse maht 3 EAP – millest on 18 tundi kontaktõpet ja 36 tundi iseseisvat tööd

Kursuse õppejõud – Tarmo Toom

Õppeaasta 2026-2027

Õpiväljundid. Ainekursuse läbinud üliõpilane

- Omab ülevaadet eklesioloogiast ja soterioloogiast ning nende ajaloolisest kujunemisest
- On teadlik ainevalla probleemistikast
- Analüüsib teoloogiliselt oma arusaama kogudusest ja päästmisest
- Eristab, mida piibel ütleb ja mida piibel ei ütle koguduse ja päästmise kohta
- Tunneb konfessionaalsete eklesioloogiate ja soterioloogiate erinevust

Hindamismeetodid ja hindamiskriteeriumid

Hindamine on eristav

Hindamismeetodid	Tähtaeg	Hindamiskriteeriumid
Esimene kontrolltöö (Sisuteemad 1-5)	25.09 E	• Tudeng demonstreerib loetu ja kuuldu mõistmist, koherentset kaasamõtlemist ja asjatundlikkust; • „Kontrilltööd“ kontrollivad kohustuslikust kirjandusest ja loengutest arusaamist ja materjali tundmist A—analüüsi sügavus ja aine tundmine silmapaistev, seosed põhjalikud ja leidlikud, teemakäsitus loogiline B—seoste analüüs ja aine tundmine hea, teemakäsitus enam-vähem loogiline ja ladus; C—teemakäsitluses ilmnevad mõned nõrgad kohad; aine tundmine keskpärane D—seoste analüüsi ja aine tundmine jätavad soovida, teemakäsitus pealiskaudne F—aine tundmine mitterahuldav
Teine kontrolltöö (Sisuteemad 6-11)	27.11 E	
Kolmas kontrolltöö (Sisuteemad 11-14)	23.12 E	
Neljas kontrolltöö (Sisuteemad 15-18)	27.02.2027 E	

Lõpphinde kujunemine

Ainekursuse hindamine on eristav, kõik kontrolltööd peavad olema tehtud vastavalt hindamiskriteeriumitele ja õigeaegselt.

Õppeprotsessi kirjeldus koos kuupäevadega

Iseseisev töö	Kontaktõpe	Kontaktõppe sisu ja meetodid
Kohustuslikku kirjandust palun lugeda enne sessiooni (vt allpool)	18.09 4t	1. Sissejuhatus: eklesioloogia põhiprobleemid 2. Koguduse mudelid 1 3. Koguduse mudelid 2 4. Uus testament kogudusest 1: kirjad
	16.10 4t	5. Uus testament kogudusest 2: evangeeliumid, apostlite teod

		6. Varakristlik eklesioloogia 1: tagakius, meeleparandus ja taasühinemine kogudusega 7. Varakristlik eklesioloogia 2: riik ja kirik 8. Varakristlik eklesioloogia 3: kirikukord, juhtimisstruktuurid
	20.11 4t	9. Varakristlik eklesioloogia 4: Peetrus ja Mt 16:18 10. Varakristlik eklesioloogia 5: piiskopi amet 11. Varakristlik eklesioloogia 6: paavstluse teke 12. Baptistlik eklesioloogia
	16.12 4t	13. Evangelikaalne ja restauratsioonistlik eklesioloogia 14. Karismaatiline eklesioloogia, <i>network</i> eklesioloogia 15. Sissejuhatas soterioloogiasse ja uue testamendi soterioloogia 1 16. Uue testamendi soterioloogia 2
	20.02.2027 2t	17. Patristiline soterioloogia 18. Denominatsiooniline soterioloogia
Õppeaine läheb lukku	27.02.2027	

Kohustuslik lugemine (TT):

Paraku ingliskeelsele kirjandusele alternatiivi ei ole. Püüdke teha oma parim! Nende tekstide lugemisest on kasu, aga nendest arusaamist ei kontrollita ega hinnata.

1. Sissejuhatus -
2. Koguduse mudelid 1: **Migliore, Faith Seeking Understanding (insitution, community)**
3. Koguduse mudelid 2: **Migliore, Faith Seeking Understanding (sacrament, herald, servant)**
4. Uus testament kogudusest 1: -
5. Uus testament kogudusest 2: -
6. Varakristlik eklesioloogia 1: **Toom, Varakristlik teoloogia, 207-225.**
7. Varakristlik eklesioloogia 2: **Toom, "An Expedient Doctrine"**
8. Varakristlik eklesioloogia 3: -
9. Varakristlik eklesioloogia 4: -
10. Varakristlik eklesioloogia 5: -
11. Varakristlik eklesioloogia 6: **Liber pontificalis, 1-5**
12. Baptistlik eklesioloogia: **Pilli, T. "Koguduse tähendusest" ja "Vaimulik kutsumustöö ja ordineerimine"**
13. Evangelikaalne ja restauratsioonistlik eklesioloogia: -
14. Karismaatiline eklesioloogia, *network* eklesioloogia: -
15. Sissejuhatus soterioloogiasse ja uue testamendi soterioloogia 1: **Ford, Teoloogia, 141-167**
16. Uue testamendi soterioloogia 2: -
17. Patristiline soterioloogia: **Toom, Varakristlik teoloogia, 227-254**
18. Denominatsiooniline soterioloogia

Õppekirjandus:

Ford, D. F. *Teoloogia: Põgus sissejuhatust*, tõlk. A. Kull. Tartu: Tartu ülikooli kirjastus, 2013.

Migliore, D. L. *Faith Seeking Understanding: An Introduction to Christian Theology*, 3d ed. Grand Rapids: Eerdmans, 2014, 265-272.

Pilli, T. "Koguduse tähendusest" (käsikiri).

_____. "Vaimulik kutsumustöö ja ordineerimine" (käsikiri).

The Book of Pontiffs (Liber Pontificalis), ed. R. Davis. Translated Texts for Historians. Liverpool: Liverpool University Press, 2010 (3d. ed.).

Toom, T. *Varakristlik teoloogia*. Tartu: Tartu Ülikooli kirjastus, 2026, 207-225, 227-254.

_____. "An Expedient Doctrine: Separation of Church and State in the Donatist Controversy," *JEBS* (2020), 63-77.

Soovitatud teatmeteosed:

Avis, P. (ed.), *The Oxford Handbook of Ecclesiology*. Oxford: Oxford University Press, 2018.

Bender, K. J. and D. S. Long (eds.), *T&T Clark Handbook of Ecclesiology*. London: Bloomsbury/T&T Clark, 2020 (2022).